

offentlige forskningsudvalg under ressortministerierne. For det andet foreslås der bestemmelser om, at antallet af programkomiteer holdes på det lavest mulige niveau. Forslaget strukturerer derudover forskningsrådssystemet i en ny og klarere organisering, som omfatter følgende hoveddele:

Danmarks Forskningspolitiske Råd, der som det eneste organ foreslås at sikre de forskningspolitiske rådgivningsopgaver, som i dag varetages af primært Danmarks Forskningsråd og i mindre omfang af de statslige forskningsråd og Forskningsforum. Danmarks Forskningspolitiske Råd foreslås tildelt samme kompetencer og rådgivningsfunktioner som Danmarks Forskningsråd.

Det Frie Forskningsråd, som foreslås at varetage den fondsfunktion, som de statslige forskningsråd i dag har med hensyn til at støtte den forskning, der er baseret på forskeres eller forskergrupperes egne initiativer og projekter.

Det Strategiske Forskningsråd er et af lovforslagets nyskabelser, som skal sikre åben konkurrence og fagkyndig bedømmelse af alle politisk prioriterede og tematisk afgrænsede fagområder og programmer, som Folketinget eller de enkelte ministre tager initiativ til. Rådet overtager de funktioner for strategisk forskning, som i dag varetages af de statslige forskningsråd, Forskningsforum samt programkomiteer og udvalg.

Danmarks Grundforskningsfond bevares som en selvstændig fond med en bestyrelse og samme hovedformål, jf. forslag til lov om ændring af lov om Danmarks Grundforskningsfond.

Koordinationsudvalget er en anden nyskabelse i lovforslaget, som skal fremme samarbejde og en gensidig orientering om aktiviteter mellem Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd, Danmarks Grundforskningsfond samt de offentlige forskningsinstitutioner og Rådet for Teknologi og Innovation. Udvalget foreslås derudover at overtage den rådgivning om en særlig bevilling til forskeruddannelse, som i dag varetages af Forskeruddannelsesrådet.

For forskere og andre interessenter i offentligheden vil lovforslaget indebære et klarere og administrativt enklere system. Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget foreslås udstyret med et uafhængigt sekretariat, som alle ansøgninger om fri og strategisk forskning samt forskeruddannelse sendes til. Danmarks Grundforskningsfond fortsætter som en administrativ og økonomisk selvstændig organisation. Et overblik over statslige forskningsbevillinger sikres derudover ved den nye "forskningens finanslov".

Styrket ledelse og sikring af strategisk og tværfaglig forskning

Forskningsrådssystemet foreslås etableret med en styrket ledelse, som også kan sikre den nødvendige omstilling og prioritering af den strategiske forskning. Ledelsesfunktionen for de seks statslige forskningsråd varetages i dag af Forskningsforum med en formand og 12 medlemmer.

Der har imidlertid været sat spørgsmålstegn ved det nuværende systems indretning og kapacitet til at sikre både en klar ledelse og en bedømmelse og udmøntning af den strategiske og tværfaglige forskning, således at hensynene til både forskningskvalitet og samfundsmæssig relevans tilgodeses.

Ledelsesmæssigt findes der at være to strukturelle barrierer ved Forskningsforums kompetencer. Den gældende lov fastsætter for det første antallet af forskningsråd til seks, hvert bestående af 15 medlemmer, og navngiver hvert råd. Det begrænser muligheden for en fornyelse, der går på tværs af den traditionelle rådsinddeling, som er baseret på en klassisk universitær fakultetsopdeling. For det andet er der ikke uafhængighed mellem Forskningsforum og de seks statslige forskningsråd, da loven fastsætter, at hvert forskningsråd indstiller et medlem af sin midte til Forskningsforum. Forskningsforum foreslog selv i sit høringsvar til Forskningskommissionens betænkning en klarere ledelse med en rent eksternt bestyrelse med forskningskyndige medlemmer.

Der hersker stor respekt om de nuværende forskningsråds evne til at kvalitetsbedømme ansøgninger ud fra videnskabelige og forskningsinterne kriterier. Det er imidlertid blevet fremført af bl.a. Danmarks Forskningsråd, at forskningsrådene, med den sammensætning de har, ikke nødvendigvis er de bedst egnede organer til at udmønte forskningsprogrammer, der rækker uden for de forskningsmiljøer, som traditionelt er ansøgere. Det kan være strategiske eller tværfaglige programmer med kriterier om målorientering eller væsentlige samfundsmæssige hensyn (*Danmarks Forskningsråds årsrapport 1999*).

For både at sikre en klar, uafhængig ledelse og en fagkyndig udmøntning af både strategisk og tværfaglig forskning indeholder forslaget den nyskabelse at ligestille to forskningsråd med hver sin uafhængige bestyrelse og fondsfunktion.

Det Frie Forskningsråd foreslås at bestå af en bestyrelse samt et antal faglige forskningsråd, som erstatter de nuværende statslige forskningsråd. Alle i bestyrelsen foreslås at være anerkendte forskere udpeget af videnskabsministeren. Lovforslaget tildeler bestyrelsen organisatorisk kompetence til at fastlægge både antal-